

Programski izvještaj Operacije grad za 2022. godinu

www.operacijagrad.net / <https://www.platformaupgrade.com/>

Uvod

Operacija Grad osnovana je s ciljem poticanja razvoja nezavisne kulture te samoorganiziranog djelovanja mladih, što ostvaruje okupljanjem organizacija i pojedinaca te organiziranjem različitih kulturnih sadržaja od manifestacija i javnih rasprava, preko obrazovnih i istraživačkih programa do izdavanja publikacija. Organizacija trenutno ima 27 članica (2 saveza udruga, 22 udruge i 3 umjetničke organizacije).

Misija

Operacija grad zagovara i razvija inovacije u sudioničkom upravljanju u kulturi, promiče vrijednosti jednakog pristupa kulturi te radi na poboljšanju uvjeta djelovanja organizacija nezavisne kulture i mladih.

Vizija

Nezavisna kultura i mladi kao utjecajni akteri razvoja lokalnih sredina.

Članice

Organizacije članice Operacije grad djeluju na područjima nezavisne kulture te aktivnosti mladih i za mlade. Te organizacije provode projekte i aktivnosti u raznovrsnim poljima kao što su aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kultura mladih i stvaralaštvo mladih, urbana kultura, suvremena umjetnost, kazalište, ples, performans, neformalna edukacija na različitim područjima, informiranje mladih, novi mediji i tehnologije, mobilnost mladih, politike za mlade, kulturne politike, arhitektura i urbanizam, glazbena kultura, film i video itd.

Osnovna programska područja djelovanja

1. Su-upravljanje Pogonom

Osnivanjem Pogona - zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade (2008.), zadovoljen je jedan od osnovnih ciljeva organizacije budući da je njegov početak rada kao hibridne institucije sigurno najvažnija institucionalna inovacija koju je dosada ostvarila Operacija grad i njezine članice. Od početnih zahtjeva za osnivanje Centra za nezavisnu kulturu i mlade kao civilno-javnog partnerstva, preko čina osnutka Pogona, pa do kontinuiranih nastojanja organizacije za daljnjim unapređenjem i razvojem ovog modela, ovaj se program u različitim formatima kontinuirano provodi od 2006. godine.

Okosnicu ovog programa čini su-upravljanje Pogonom, proces u kojem ravnopravno sudjeluju Operacija grad i Grad Zagreb. Primarna uloga Operacije grad u ovom partnerstvu se odnosi na sadržaj, odnosno program Centra. On okuplja organizacije koje djeluju na području nezavisne kulture i mladih te tako, s jedne strane osigurava programe koji će se odvijati u Pogonu, a s druge, omogućuje svim organizacijama korisnicama da sudjeluju u donošenju odluka. Glavni instrument ovog sudjelovanja, osim članstva u Operaciji grad je Programski savjet Pogona, stručno savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika organizacija civilnog društva koje raspravlja o pravilima i procedurama korištenja resursa, programskom usmjerenju i dugoročnim programskim planovima. Programski savjet ima 5 članova, a biraju se iz redova članica Operacije grad.. Kroz rad u Programskom savjetu Pogona, od 2007. - 2020. godine 31 organizacija civilnog društva sudjelovala je u organizacijskoj strukturi Pogona.

Nadalje, razvojem samog Centra, uspostavili su se i novi mehanizmi njegova upravljanja u obliku Upravnog vijeća Pogona, a čija je uloga donositi temeljne dokumente o radu Pogona te odlučivati o raspodjeli financijskih sredstava Pogona. Upravno vijeće Pogona ima tri člana: po jednog predstavnika svakog od osnivača (Operacija grad i Grad Zagreb) te jednog člana iz redova zaposlenika Pogona, a sudjelovanjem u radu Upravnog vijeća Pogona, Operacija grad je dobila priliku su-upravljati tom institucijom i na administrativnoj razini.

Ovim dugogodišnjim sudjelovanjem u su-upravljanju javnom ustanovom u kulturi, Operacija grad nije djelovala samo kao akter koji participira, već i kao akter koji promišlja, razvija i inovira te koji, zajedno sa svojim organizacijama članicama, partnerima te samim Pogonom, ulaže kontinuirane napore u unapređenje navedena modela te u njegovo sagledavanje kao ishodišne točke razvoja sudioničkog upravljanja u kulturi.

2. Institucionalna inovacija i kulturna politika

Institucionalna inovacija te pitanja kulturne politike su teme kojom se ova organizacija kontinuirano bavi od svog osnutka. S jedne je strane Operacija grad pokrenula procese koji imaju unaprijediti i inovirati polje kulturne politike u onom segmentu koji obuhvaća kvalitetno upravljanje prostorima nezavisne kulture i mladih, a s druge se strane afirmirala kao resursna organizacija za pitanja sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva.

Polazeći od osnivanja Pogona, novog tipa mješovite ustanove, kao ishodišne točke, Operacija grad kontinuirano radi na promoviranju sudioničkog upravljanja kao dugoročno održivog modela koji svoju uspješnost pokazuje u praksi. Upravo je uspješnost ovog modela

inspirirala brojne aktere u drugim lokalnim zajednicama na iniciranje i pokretanje procesa uspostavljanja sudioničkog upravljanja. U navedenim procesima Operacija grad djeluje kao akter koji istovremeno te procese podržava, ali ih i aktivno potiče nastojeći doprinijeti što kvalitetnijem razvoju tih procesa te osnažiti ulogu uključenih aktera. Podržavanjem lokalnih procesa uspostave sudioničkih modela upravljanja, ostvaruje se važan moment kontekstualizacije modela Pogona u drugim sredinama, odnosno, prilagodba tog modela specifičnoj lokalnoj zajednici i okruženju u kojem se ona nalazi.

Također, pored djelovanja u polju inovacije i promišljanja, Operacija grad djeluje i u kapacitetu kontinuirana praćenja korištenja prostornih resursa u gradu Zagrebu te praćenja gradske politike upravljanja prostorima. Unutar ovog programskog segmenta, Operacija grad surađuje sa svojim organizacijama članicama, od kojih određeni broj i sam upravlja prostorima. Tako Operacija grad i članice zajednički ulažu napore u prevladavanju izazova koje sa sobom nosi zagovaranje za uspostavljanje ujednačene, kvalitetne politike upravljanja javnom gradskom infrastrukturom, s naglaskom na primjenu načela dobrog upravljanja. U ovom procesu Operacija grad djeluje dvojako: kao resursna organizacija te kao zagovarački akter koji okuplja različite dionike ne bi li zajednički iznašli najbolja rješenja za pitanja kvalitetnog upravljanja javnim prostorima.

3. Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje

Operacija grad ovaj program, u različitim formatima i opsezima provodi od samih početaka svog djelovanja te je postao prepoznat kao organizacija koja posjeduje resurse i kapacitete za prijenos znanja u području sudioničkog upravljanja u kulturi te za osnaživanje suradničkih i partnerskih organizacija na lokalnoj, nacionalnoj te regionalnoj/međunarodnoj razini.

Tijekom posljednjih godina djelovanja, Operacija grad i oko nje okupljeni pojedinci organizirali su i proveli brojne edukacije, seminare, stručne panele i kampanje koje su imale za cilj: 1) nametnuti u javnom prostoru temu sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva kao dugoročno održivog modela koji doprinosi demokratizaciji u kulturi i društvu, 2) prenijeti iskustvo i znanje stečeno su-upravljanjem Pogonom te 3) pomoći i podržati aktere u drugim sredinama koji teže lokalizirati i kontekstualizirati vlastite pokušaje uspostave javno-civilnog partnerstva.

Osim toga, Operacija grad je nastavila djelovati kao resursna organizacija za svoje članice gdje je posebice važno naglasiti kontinuiranu podršku koju Savez pruža pojedinačnim organizacijama koje imaju neriješena pitanja prostora konzultacijama, organiziranjem zajedničkih aktivnosti te zajedničkim istupanjem prema gradskoj upravi.

Savez je učinio i važan iskorak u povezivanju s organizacijama koje djeluju i izvan područja kulture te s neformalnim inicijativama.

4. Upgrade

Ovaj fokus djelovanja Operacije grad jest rad na suradnji i povezivanju kulture s drugim područjima djelovanja, primarno putem djelovanja platforme Upgrade. Platforma Upgrade je nastala kao proces promišljanja i nadograđivanje modela su-upravljanja Pogonom kroz interdisciplinarni pristup, razvojem novog modela koji bi u sebe uključio i druge civilnodruštvene aktere koji ne djeluju isključivo u području kulture. Tako je došlo do konceptualizacije i zagovaranja modela društveno-kulturnog centra kao novog institucionalnog modela korištenja i upravljanja javnom infrastrukturom koja je namijenjena za transdisciplinarne i transsektorske potrebe kulture, organizacija civilnog društva i lokalne zajednice. U procesu zajedničkog modeliranja i promišljanja, definirana je interkulturalnost kao sadržajni fokus budućeg društveno-kulturnog centra u Zagrebu te je od tada dio

zagovaračkih aktivnosti Operacije grad usmjeren ka osnivanju interkulturalnog društvenog centra kao institucionalne inovacije primjerene novonastalim okolnostima djelovanja i života u gradu.

Upgrade se sastoji od niza civilno-društvenih organizacija koje obuhvaćaju sljedeća polja: kultura i umjetnost, ekologija, solidarna ekonomija i integracija. Osim Operacije grad i organizacija u kulturi, tu se nalaze Zelena mreža aktivističkih grupa (ZMAG), Centar za mirovne studije i Zelena akcija. Ove se organizacije kroz platformu Upgrade zalažu za oblikovanje sistemskih rješenja problema neadekvatne prostorne infrastrukture za djelovanje nezavisne kulture i civilnog društva u Zagrebu, uzimajući u obzir nove potrebe lokalne zajednice i nove okolnosti razvoja suvremenih gradova.

Provedba programa u 2022. godini

1. Su-upravljanje Pogonom

Jedna od ključnih programskih aktivnosti Operacije grad (OG) je su-upravljanje Pogonom temeljem osnivačkog akta između Grada Zagreba i OG-a iz 2008. čime se osigurava kvalitetno zajedničko upravljanje temeljnim funkcioniranjem ustanove.

OG je uspostavljen radi zagovaranja osnivanja centra za nezavisnu kulturu i mlade kao ustanove temeljene na formalnom civilno-javnom partnerstvu zagrebačke gradske uprave i organizacija nezavisne kulture i mladih, a svojim djelovanjem osigurava uključenost i sudjelovanje civilne strane ovog, i dalje jedinstvenog, primjera su-upravljanja javnom infrastrukturom u RH.

Ovaj program se provodi kontinuirano i kvalitetno u suradnji s članicama organizacijama Operacije grad, Gradom Zagrebom te ravnateljicom Pogona. Ravnateljica Pogona i predsjednica organizacije su kontinuirano u komunikaciji oko tekućih i razvojnih aktivnosti Pogona - Zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade.

U protekloj, 2022. godini, Operacija grad je kao suosnivač i su-upravitelj Pogona, uz Grad Zagreb, bila kontinuirano uključena u donošenje administrativnih odluka koje su važan faktor u kvalitetnom funkcioniranju ustanove.

Matija Mrakovčić, predstavnik Operacije grad, aktivno je sudjelovala u radu Upravnog vijeća kojemu je glavna uloga upravljanje, donošenje temeljnih dokumenata i odlučivanje o raspodjeli financijskih sredstava Pogona. U Upravnom vijeću Pogona, uz predstavnicu Operacije grad, nalazi se Laura Topolovšek, predstavnik drugog suosnivača i su-upravitelja Grada Zagreba te Sonja Soldo, članica iz redova zaposlenika Pogona.

Angažman Operacije grad bio je i kroz Programski savjet Pogona koji čini pet članova, predstavnika organizacija članica Operacije grad. Predstavnicima su sudjelovali na redovnim sastancima i odlučivali o aktualnim temama vezanim uz programske aspekte rada Pogona. 14. prosinca 2022. godine skupština Operacije grad izabrala je novih 5 članica i članica i članova za 6. saziv Programskog savjeta Pogona. Novi sastav Programskog savjeta je tako sljedeći: Tereza Teklić, Kontejner › Biro suvremene umjetničke prakse; Domagoj Šavor, Clulture; Bernarda Cesar, UBU; Nikola Mijatović, Cirkorama; Dušica Parezanović, Kulturtreger.

Tijekom godine smo na svojim društvenim mrežama redovito objavljivali programe i aktivnosti koje su se provodile u Pogonu povećavajući doseg i vidljivost aktivnosti, programa te korisnika Pogona. Činjenica da su prostori Pogona rezervirani za provedbu programskih aktivnosti od strane korisnika niz mjeseci unaprijed jasno svjedoči u pozitivnom učinku ovih nastojanja na zajednicu i širok broj aktera nezavisne kulture i mladih.

Suradnja s Pogonom očitovana se i kroz provedbu projekta REG.LAB. u kojoj je tim Operacije grad zajedno s ravnateljicom i timom Pogona nastavio sudjelovati u daljnjem planiranju kulturno-umjetničkih razmjena za 2023. godinu s Centrom Anibar (Peć, Kosovo) te s Omladinskim kulturnim centrom Abrašević (Mostar, BiH).

Predstavnik Pogona, Matea Munitić Mihovilović, redovito u ime Pogona sudjeluje na sastancima i aktivnostima platforme Upgrade te predstavlja iskustva Pogona u suupravljanju u kontekstu rada na razvoju Interkulturnog društvenog centra.

Klub mladih Pogona

Veliki korak naprijed u suradnji s Pogonom bilo je osnivanje Kluba mladih Pogona kroz koji se ulaže u daljnji razvoj Pogona kao ustanove za nezavisnu kulturu i mlade. Klub mladih Pogona osnovan je s idejom da se kontinuiranim radom s grupom mladih te mlade kvalitetno uključi i zainteresira za Pogon te za nezavisnu kulturu općenito. Pogon i Operacija grad su stoga zajednički pokrenuli ovaj projekt krajem 2022. U prvoj fazi, u Klub su pozvani mladi koji su pohađali Pogonovu radionicu za mlade kustose te koji su sudjelovali u Erasmus+ projektu "Melting Pot" koji je Pogon provodio, a i mladi koji su pohađali edukaciju za mlade aktiviste Operacije grad u prosincu. Prvi sastanak Kluba održan je 14. prosinca u Pogonu jedinstvo, gdje se s dijelom zainteresiranih mladih pričalo o tome koje su ideje za Klub te što oni žele dobiti iz iskustva sudjelovanja. Za 2023. su tako planirani: vodstvo po Pogonu Jedinstvo i Močvari kako bi članovi Kluba dobili uvid u pozadinu ovih produkcijskih prostora, saznali malo više o povijesti i o tome čime se bave Pogon i Močvara. Dalje su planirani posjeti događajima u Pogonu uz razgovor s organizatorima i umjetnicima, razne edukacije te uključivanje u organizaciju tradicionalne Jedinstvene vrtne zabave u lipnju 2023. Krajnja ideja Kluba je da on bude način na koji mladi mogu na neki način sudjelovati u su-upravljanju Pogonom, naročito na njegovo programsko usmjerenje kako bi se približilo ga kao proctor mlađim generacijama. Projekt nastavlja s radom u 2023. kada će krenuti i ozbiljnije raditi.

2. Institucionalna inovacija i kulturna politika

Nastavno na skupinu aktivnosti promoviranja sudioničkog upravljanja kao dugoročno održivog modela Operacija grad je nastavila podržavati lokalne procese uspostave sudioničkih modela upravljanja, prvenstveno kroz suradnju s inicijativama iz 7 gradova (Split, Pula, Rijeka, Čakovec, Dubrovnik, Karlovac) s kojima su se tijekom godine razvijali pristupi zagovaranju za promjenu institucionalnog okvira RH s ciljem uključivanja sudioničkog upravljanja u taj okvir.

U domeni lokalnih politika, Operacija grad je kroz 2022. godinu bio kontinuirano angažirana na praćenju okolnosti rada i djelovanja organizacija nezavisne kulture u gradu Zagrebu, kao i na praćenju i mapiranju korištenja prostornih resursa u Zagrebu te zagovaranja unapređenja gradske politike upravljanja ovim resursima.

Važni dokumenti u području kulturne politike čiju izradu je koordinirala Operacija grad tijekom 2022. godine su:

1. Kodeks dobre prakse uspostave i funkcioniranja civilno-javnog partnerstva koji je nastao u želji da svim relevantnim dionicima približimo pojam civilno-javnog partnerstva, da predložimo koji su mogući oblici civilno-javnog partnerstva, kakva su dosadašnja iskustva te da damo osnovne smjernice i preporuke u izgradnji ovog važnog modela sudjelovanja.

U provedbi civilno-javnog partnerstva potrebno je osigurati otvorenost i odgovornost, kako javnog, tako i civilnog sektora. Stoga su ciljevi ovog Kodeksa dati osnivačima civilno-javnih partnerstava: smjernice za uspostavu civilno-javnog partnerstva, preporuke ustrojstva i upravljačkih procesa, preporuke mjera koja osiguravaju transparentnost i etičnost rada.

2. Nacrt Zakon o kulturnim centrima koji se odnosi na sve vrste centara za kulturu te na prostore kulturno-umjetničkog stvaralaštva i društveno-kulturnih djelatnosti koji nisu regulirani posebnim zakonima. Ovaj Nacrt je nastao kao pokušaj kulturnih radnica, praktičarki i znanstvenica da sistematiziraju subjekte koji se nalaze u kulturnom sustavu i da

urede polje njihova djelovanja. Operacija grad će s partnerskim organizacijama nastaviti raditi na zagovaranju da se ovaj Zakon (ili njegova iteracija) i usvoji.

U studenome 2022. godine, održali smo konferenciju Kulturni centri i demokratizacija kulturnog sustava, koja je okupila kulturne radnice, istraživačice i zainteresiranu kulturnu javnost. Konferencija se bavila policy rješenjima problema s kojima se susreće kulturni sustav u pogledu infrastrukture, a nastavno na proizvedene ključne, ranije spomenute dokumente: Kodeks dobre prakse uspostave i funkcioniranja civilno-javnog partnerstva te nacrt Zakona o kulturnim centrima.

Koordinatorica organizacije, Mirela Travar, postala je dijelom radne skupine Grada Zagreba: Radna grupa za izradu Prijedloga Plana razvoja kulture Grada Zagreba. Koordinatorica organizacije volonterski doprinosi podskupini Održiva urbana transformacija i razvoj – kulturna baština, umjetnost, kreativne industrije i kulturna infrastruktura za grad budućnosti.

Aktivnosti projekta “Nova javna kultura i prostori društvenosti”

Operacija grad je u 2021. godini kao partner započela s provedbom trogodišnjeg projekta Nova javna kultura i prostori društvenost čiji je nositelj Savez udruga Klubtura. Partneri na projektu osim Operacije grad su i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Savez udruga Kaoperativa, Platforma Doma mladih, Art radionica Lazareti, Savez udruga Molekula, Savez udruga Rojca, Kurziv - Platforma za pitanja kulture, medija i društva, Platforma za Društveni centar Čakovec, Drugo more. Projekt sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, operativni program Učinkoviti ljudski potencijali.

Projekt Nova javna kultura i prostori društvenosti bavi se unapređenjem lokalne infrastrukture za kulturne i društvene aktivnosti te promovira decentralizaciju, veću inkluzivnost, povećanje dostupnosti i razvoj sudioničkog upravljanja. Projekt povezuje organizacije civilnog društva uključene u procese osnivanja društveno-kulturnih centara, akademsku zajednicu i lokalne kulturne institucije kroz provedbu znanstvenih istraživanja i izradu smjernica za unapređenje kulturnih politika. Kroz projekt se zagovaraju promjene u kulturnoj politici temeljene na inovaciji u upravljanju kulturnom infrastrukturom u kojem ravnopravno sudjeluju organizacije civilnog društva, javna uprava i lokalna samouprava te građani.

Aktivnosti u okviru projekta na kojima je sudjelovala Operacija grad u protekloj godini bile su:

- Izrađeno je 6 smjernica za doprinos javnoj politici u području društveno-kulturnih djelatnosti;
- Tematska mreža Nova javna kultura je primila nove članove iz Koprivnice, Petrinje, Splita i Zagreba.

3. Osaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje

Operacija grad ovaj program provodi od početaka svog djelovanja. Kao organizacija koja posjeduje resurse i kapacitete za prijenos znanja u području sudioničkog upravljanja u kulturi te za osnaživanje suradničkih i partnerskih organizacija široko je prepoznata na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj/međunarodnoj razini.

Tijekom posljednjih godina djelovanja, Operacija grad i oko nje okupljeni pojedinci organizirali su i proveli brojne događaje, edukacije, javne razgovore, stručne panele i kampanje koje su imale za cilj:

- 1/ nametnuti u javnom prostoru temu sudioničkog upravljanja i javno-civilnog partnerstva kao dugoročno održivog modela koji doprinosi demokratizaciji u kulturi i društvu,
- 2/ prenijeti iskustvo i znanje stečeno su-upravljanjem Pogonom te
- 3/ pomoći i podržati aktere u drugim sredinama koji teže lokalizirati i kontekstualizirati vlastite pokušaje uspostave javno-civilnog partnerstva.

Operacija grad kontinuirano djeluje kao resursna organizacija za svoje članice. Osim organizacija s područja kulture i umjetnosti, OG je učinio i važan iskorak u povezivanju s organizacijama koje djeluju i izvan područja kulture te s neformalnim inicijativama.

Aktivno smo nastavili raditi na osnaživanju sisačkih i petrinjskih organizacija civilnog društva u njihovim nastojanjima za uspostavom društveno-kulturnih centara u Sisku i Petrinji. Operacija grad organizacijama pruža podršku u vidu razvoja modela budućeg centra, okupljanja i povezivanja relevantnih aktera, prijenosa znanja i dobrih praksi u području participativnog upravljanja u kulturi (i šire) i sl. Iks i Operacija grad su također dogovorile i zajedničku prijavu na projekt suradnje u sklopu Erasmus+ natječaja.

2022. godine koordinatorica Operacije grad je nastavila i svoju volontersku poziciju predsjednice Mreže društveno-kulturnih centara te je Operacija grad nastavila svoje djelovanje osnaživanja partnerskih i suradničkih organizacija prvenstveno putem mreže DKC-HR, a koja sje s tim ciljem i osnovana.

Operacija grad također kontinuirano prati i podržava rad platforme Kooperativa čija je članica. Tako smo sudjelovali na godišnjim skupštinama organizacije te na organizacijskim forumima. također smo sudjelovali na međunarodnom događaju "Forum - 10 godina Kooperative: Od otpornosti prema održivosti: izgradnja kulturnih ekosustava kroz regionalnu suradnju" u organizaciji Kooperative - Regionalne platforme za kulturu.

Projekt "Regional Lab: New Culture Spaces and Networks as drivers of an Innovative and Sustainable Bottom-up Development of Regional Collaboration (REG.lab.)"

U 2021. godini smo započeli sa suradnjom u trogodišnjoj provedbi projekta REG.Lab. pod vodstvom Kooperative - Regionalne platforme za kulturu. Projekt okuplja mreže i kulturne centre iz šest zemalja regije: Anibar (Kosovo), Društvo Asocijacija (Slovenija), Jadro Asocijacija (Sjeverna Makedonija), Operacija grad (Hrvatska), Asocijacija NKSS (Srbija) i OKC Abrašević (BiH), a sufinanciran je sredstvima Europske unije, u sklopu natječaja namijenjenog jačanju kulturne suradnje i konkurentnosti kulturnih i kreativnih industrija na zapadnom Balkanu, raspisanog u okviru programa Kreativna Europa.

REG.lab povezuje kulturne centre i mreže u regiji s ciljem zagovaranja novih, demokratičnih i participativnih modela upravljanja. Provedbom se ujedno daje i regionalni, solidaran odgovor na krizu ne samo kulturnih sektora na ovim prostorima, nego i širih demokratskih procesa u našim društvima.

Operacija grad je u 2022. godini, kao partner na projektu, sudjelovala u nekoliko aktivnosti:

Provedene su 2 regionalne razmjene. Prva razmjena organizirana je u suradnji s Pogonom - Zagrebačkim centrom za nezavisnu kulturu i mlade i Centrom Jadro iz Skopja (Sjeverna Makedonija). U Pogonu su od 10.5.2022. do 18.5.2022. gostovali programi makedonskih umjetnika: 2 plesna performansa Ivane Kocevske, makedonske plesačice i koreografinje te razgovor s umjetnicom, izložba s radovima 12 makedonskih umjetnika uz otvorenje i predstavljanje knjige "In Dialogue" koju je predstavio Gorge Jovanovik te 2 plesna performansa makedonske plesačice i koreografinje Ivane Balabanove te 2 razgovora s umjetnicom.

Druga je razmjena organizirana u suradnji s Pogonom- Zagrebačkim centrom za nezavisnu kulturu i mlade i Kulturnim centrom Magacin u Beogradu (Srbija). Nakon otvorenog natječaja za organizacije članice Operacije grad odabran je program Sonje Leboš iz organizacije UIII (Udruga za interdisciplinarna i interkulturalna istraživanja) pod nazivom "Zagrebački velesajam kao laboratorij razmjene unutar pokreta Nesvrstanih". Program je gostovao u prostorima KC Magacina od 22.6.2022. do 26.6.2022., a uz program je održan javni razgovor s umjetnicom i povjesničarom umjetnosti i kustosom Zoranom Erićem.

Operacija grad je organizirala od 19. - 23.9.2022. Ljetnu školu o inovativnim participativnim modelima upravljanja pod nazivom "Liquid frameworks, solid institutions". Ljetna škola je organizirana u suradnji s Asocijacijom Jadro i organizacijom Kooperativa - Regionalnom platformom za kulturu u Ohridu u Makedoniji.

Projekt "Kulturna politika odozdo - Od dobrih praksi društveno-kulturnih centara do održivog okvira za sudioničko upravljanje"

U 2022. godini nastavljena je provedba projekta „Kulturna politika odozdo - Od dobrih praksi društveno-kulturnih centara do održivog okvira za sudioničko upravljanje“ čiji je nositelj Operacija grad, a partneri: Savez udruga Klubtura (Zagreb), Kurziv – Platforma za pitanja kulture, medija i društva (Zagreb), Platforma za društveni centar Čakovec (Čakovec), Savez udruga Kaoperativa (Karlovac), Platforma doma mladih (Split), Art radionica Lazareti (Dubrovnik), Savez udruga Rojc (Pula), Savez udruga Molekula (Rijeka), Mreža društveno-kulturnih centara (Zagreb). Projekt je podržan kroz financijsku podršku Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP i Norveških grantova.

Svi partneri surađuju više od 10 godina, a kroz ovaj projekt radi se na dodatnom umrežavanju, međusobnom osnaživanju i započinje novi ciklus kohezivnog rada kao i zajedničko djelovanje kroz Mrežu društvenih centara.

Mreža društvenih centara DKC-HR: zagovara javnu politiku za održivu infrastrukturu društveno-kulturnih djelatnosti temeljenu na sudioničkom upravljanju i civilno-javnom partnerstvu, reprezentira društveno-kulturne centre koji postoje u RH prema donositeljima odluka na nacionalnoj i lokalnim razinama i pruža podršku postojećim društveno-kulturnim centrima te lokalnim inicijativama za uspostavu društveno-kulturnih centara prema modelu sudioničkog upravljanja i civilno-javnog partnerstva.

Projektom se radi na razvoju javne (kulturne) politike koja se temelji na sudjelovanju građana i civilnog društva u upravljanju lokalnim društveno-kulturnim centrima kao mehanizmom kojim se jača transparentnost, smanjuje korupcija i osigurava da se javnim resursima upravlja u interesu lokalne zajednice.

Ovaj projekt prožima dva programska područja Operacije grad: “Osnaživanje lokalnih scena, prijenos znanja i umrežavanje”, kao i “Institucionalnu inovacija i kulturnu politiku”.

Aktivnosti koje su provedene u 2022. godini odražavaju djelovanje unutar oba navedena programska područja:

- Izrađen i promoviran Kodeks dobre prakse uspostave i funkcioniranja civilno-javnog partnerstva;
- Izrađen nacrt Zakona o kulturnim centrima;
- Provedeno je 6 međugeneracijskih razgovora;
- Provedeno je 6 radionica za medijske radnike;
- Provedeno je 6 tribina promoviranja Kodeksa dobre prakse;
- Provedena su 4 mentorstva organizacijama u kulturi;
- Provedene su 4 edukacije za društveno-kulturne centre;
- Održana je konferencija: Kulturni centri i demokratizacija kulturnog sustava;
- Održane su dvije radionice o interkulturalnom dijalogu;
- Održane su 3 fokus grupe s predstavnicima mladih te manjinskih skupina u vidu njihovih potreba za programima u sklopu društveno-kulturnih centara;

Osim toga, Operacija grad je u ovom programu u 2022. proširila svoje djelovanje edukacijama ciljanim mladim osobama s ciljem njihovog educiranja i aktiviranja oko tema kojima se organizacija bavi: sudioničkim upravljanjem i prostorima za nezavisnu kulturu. Tako je u prosincu, u sklopu projekta “Kultivist - Mladi kulturni aktivisti Zagreba”, preko jednog vikenda održana pilot-edukacija za mlade koja se bavi prostorima za nezavisnu kulturu i civilno društvo, sudioničkim upravljanjem, zagovaranjem i javnim dobrima, koju su osmislili i vodili Mirela Travar i Sven Janovski, a u čijoj provedbi su sudjelovali Davor Mišković iz udruge Drugo more, Janja Sesar iz Pogona te Bernard Ivčić iz Zelene akcije. Na edukaciji je sudjelovalo 12 mladih osoba te je edukacija ocjenjena visokim ocjenama od polaznika. To, u kombinaciji s interesom za edukaciju koji je bio veći od kapaciteta za sudionike, dali motivaciju da se edukaciju nastavi razvijati te ponavljati na godišnjoj razini kao redovni program Operacije grad. Zbog toga su daljnji razvoj i izvedba edukacije prijavljeni na Zakladu Kulturu novu te je projekt odobren i provesti će se kroz 2023. godinu. Većina polaznika edukacije kasnije se uključila u Klub mladih Pogona, motivirana edukacijom.

4. UPGRADE

Glavnina aktivnosti organizacije unutar ove programske linije odnosi se na konceptualizaciji i zagovaranju modela društveno-kulturnog centra (DKC) kao novog institucionalnog modela korištenja i upravljanja javnom infrastrukturom koja je namijenjena za transdisciplinarne i transsektorske potrebe kulture, organizacija civilnog društva i lokalne zajednice.

Kao sadržajni fokus budućeg društveno-kulturnog centra definirana je interkulturalnost, a zagovaračke aktivnosti Operacije grad usmjerene su ka osnivanju Interkulturalnog društvenog centra (IDC).

Kroz zagovaračke aktivnosti oko uspostavljanja prvog interkulturalnog društvenog centra (IDC) u Zagrebu, odnosno mreže manjih kvartovskih centara kao inovacije na polju kulturnih institucija u Gradu Zagrebu, ali i u širem Hrvatskom kontekstu, Operacija grad se vodi interdisciplinarnim pristupom koji uključuje niz civilnodruštvenih aktera koji ne djeluju isključivo u području kulture, već uključuje i organizacije iz područja ljudskih prava, zaštite

okoliša, dobre ekonomije i sl. Osnovu ovih nastojanja čini neformalna platforma "Upgrade" uspostavljena radi osnaživanja i umrežavanja aktera koji se bave područjima relevantnima za uspostavu ovog tipa institucije s ciljem podizanja svijesti javnosti o važnosti društveno-kulturnih centara (IDC-a) kao točaka osnaživanja lokalne zajednice.

Interkulturalni društveni centar (IDC) kroz potporu Zaklade Kultura nova

U sklopu programa Upgrade nastavljena je provedba projekta "Platforma Upgrade: Svijet u Zagrebu, Zagreb svijetu" financiranog od Zaklade Kultura nova i kampanje "Svijet u Zagrebu, Zagreb svijetu" za interkulturalni društveni centar. Glavni fokus članstva i koordinatora, Operacije grad, u protekloj godini bio je rad na komunikaciji s Gradom Zagrebom i zagovaračkim procesima i financijskoj održivosti, a posebna pozornost bila je posvećena i na jačanje kapaciteta, rad na vidljivosti i kampanju Platforme Upgrade.

a. Zagovaranje

Platforma Upgrade je u 2022. godini ušla u novo razdoblje procesa zagovaranja za interkulturalni društveni centar, senzibilizaciju javnosti za teme interkulturalnosti, integracije i važnosti otvaranja prostora koji pruža mogućnost razvoja i inovacije u društvenom i kulturnom kontekstu:

1. Okupljene su radne grupe za zagovaranje i mapiranje strateških partnerstava i savezništava sastavljene od predstavnika članica Platforme Upgrade. Radna grupa za zagovaranje radila je kontinuirano na zagovaračkom procesu, planiranju komunikacije s Gradom Zagrebom i koncipiranju jednodnevne konferencije, dok je radna grupa za mapiranje radila na detektiranju i mapiranju kolektiva, organizacija, pojedinaca, stručnjaka i umjetnika s kojima bi se uspostavljala suradnja.
2. Uspješno je održana konferencija "**Upgrade: Za Interkulturalni društveni centar u Zagrebu**" u **Centru mladih Ribnjak** koja je privukla velik broj zainteresiranih aktera i zajednice te je predstavljala kvalitetan iskorak u razgovoru s predstavnicima stručne i akademske zajednice, organizacijama civilnog društva, predstavnicima jedinice lokalne samouprave, skupinama u riziku od socijalnog isključenja kao i sa širom zainteresiranom zajednicom. Konferencija je bila podijeljena u dva panela: 1. Stručni dio pod moderacijom Ive Zenzerović i Lucije Mulalić (Centar za mirovne studije) s govornicima Igorom Petričevićem (Socijalni antropolog i sociolog s interesom za urbanu antropologiju, antropologiju migracija i grupne kontakte), Ivom Grubišom (asistentica na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu), članovima Panafričkog društva u Hrvatskoj (PADUH) i glazbenikom Commi Balde Kouyateom. 2. Zagovarački panel moderirala je Mirela Travar (Operacija grad), a govornici su bili predstavnica Grada Zagreba, Jelena Ricov (viša stručna savjetnica pročelnice Gradskog ureda za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo), Domagoj Šavor (Mreža društveno-kulturnih centara DKC-HR), Janja Sesar (Pogon) i Pavlica Bajsić (Centar mladih Ribnjak). Konferencija je rezultirala veoma dobrim odjekom posjetitelja te medijskim praćenjem.
3. **Pokrenuta je komunikacija s gradskom upravom**, pročelnicom za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo, Eminom Višnić. U listopadu, 2022. je održan sastanak na kojem su predstavnice Operacije grad i Centra za mirovne studije predstavile ciljeve i dosadašnji rad platforme Upgrade te se

razgovaralo o interesu Grada za mogućnost osnivanja interkulturalnog društvenog centra temeljenog na civilno-javnom partnerstvu.

b. Kampanja “Svijet u Zagrebu, Zagreb svijetu”

U 2022. godini nastavljena je kampanja “Svijet u Zagrebu, Zagreb svijetu” s kojom se široj javnosti kroz raznolike aktivnosti članica Platforme približavaju teme interkulturalnosti, integracije i stvaranje inovativnog modela interkulturalnog-društvenog centra u Zagrebu. Kampanja ujedno služi kao alat za jačanje vidljivosti rada Platforme Upgrade i njenih ciljeva.

Važni aspekti kampanje u prošloj godini bili su:

1. Djelovanje PR radne grupe koja je radila na planiranju vidljivosti aktivnosti i Platforme Upgrade.
2. Objava i distribucija **dvojezične informacijske knjižice “Za interkulturalni društveni centar”** čiji je cilj jačanje vidljivosti i informiranje o Platformi Upgrade, interkulturalnosti, interkulturalnom-društvenom centru i javno-civilnom partnerstvu na kojem se planira temeljiti budući interkulturalni društveni centar.
3. Jačanje vidljivosti na društvenim mrežama (Facebooku i Instagramu) i stvaranje komunikacijskih materijala, infografika i kratkih informativnih videa, o Platformi Upgrade, njezinim ciljevima i organizacijama članicama Platforme.
4. Povećanje vidljivosti aktivnosti u javnosti i medijima koja se postigla kroz uspješnu provedbu i promociju jednodnevne konferencije “Upgrade: Za Interkulturalni društveni centar u Zagrebu”.

c. Jačanje kapaciteta i održivost

Platforma Upgrade je tijekom čitave godine radila na kontinuiranoj aktivnoj suradnji članstva što je posebno bilo naglašeno u radnim grupama koje su specijalizirano radile na temama bitnim za Platformu (zagovaranje, mapiranje, PR). Suradnja sa svim organizacijama članicama pokazala je kohezivnost u odlučivanju i definiranju nastavka kampanje “Svijet u Zagrebu, Zagreb svijetu”, planiranju održivosti za naredni period te zagovaračkih ciljeva.

Nastavno na sastanak u Gradskom uredu za kulturu, održana su 2 facilitirana operativno-strateška zagovaračka planiranja na kojima je fokus rada bio na scenarijima djelovanja i funkcioniranju Platforme ako se osnuje ustanova, pitanju formalizacije djelovanja i ostalim povezanim pitanjima. Planiranja je facilitirala iskusna facilitatorica Andrijana Parić.

Održano je i jedno planiranje na kojem je članstvo razgovaralo i planiralo financijsku održivost putem projekata u 2023. godini.

Izbor iz praćenja u medijima:

<https://www.kulturpunkt.hr/content/kultura-kao-zajednicko-dobro-0>

<https://www.portalnovosti.com/kultura-u-centru-paznje>

<https://clubture.org/novosti/javna-rasprava-o-prijedlogu-zakona-o-kulturnim-vijecima-i-financiranju-javnih-potreba-u-kulturi>

<https://www.portalnovosti.com/mirela-travar-ministrice-kulture-zeli-degradirati-ulogu-kulturnih-vijeca>

<https://h-alter.org/vijesti/novi-zakon-o-kulturi-ostavlja-prostor-za-netransparentnost/>

<http://kulturistra.hr/lang/hr/2022/05/priopcenje-klubture-operacije-grad-i-mreze-dkc-hr-o-donošenju-zakona-o-kulturnim-vijecima-i-financiranju-javnih-potreba-u-kulturi-rh/>

<https://www.pogon.hr/program/wheres-your-gravity-chance-dance/>

<https://www.pogon.hr/en/program/ivana-balabanova-raw/>

<https://www.pogon.hr/program/ivana-balabanova-code-9/>

<https://platforma-kooperativa.org/news/open-call-summer-school-in-ohrid-liquid-frameworks-solid-institutions/>

<http://www.seecult.org/konkurs/poziv-na-letnju-skolu-u-ohridu-summer-school-ohrid-open-call>

<https://www.mrezadkc.hr/novosti/konferencija-upgrade-za-interkulturni-drustveni-centar-u-za-grebu/>

<http://platformahvar.hr/2022/06/29/izraden-kodeks-dobre-prakse-uspostave-i-funkcioniranja-civilno-javnog-partnerstva/>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/za-interkulturni-grad>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/prostor-ukljucivanja-prostor-sigurnosti-1>

<https://www.pogon.hr/novosti/pogon-u-mrezi-drustveno-kulturnih-centara-i-na-konferenciji-platforforme-upgrade/>

<https://www.pogon.hr/novosti/operacija-grad-je-izradila-kodeks-dobre-prakse-uspostave-i-funkcioniranja-civilno-javnog-partnerstva/>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/prostor-ukljucivanja-prostor-sigurnosti-1>

<https://www.mrezadkc.hr/novosti/konferencija-kulturni-centri-i-demokratizacija-kulturnog-sustava/>

<https://www.civilnodrustvo.hr/konferencija-kulturni-centri-i-demokratizacija-kulturnog-sustava/>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/uloga-gradova-i-podrska-zakonodavca>

<https://www.platformaupgrade.com/vijesti/informacijska-knjizica-platforme-upgrade/>

<https://www.kulturpunkt.hr/content/kulturna-politika-odozdo-kulturni-sustav-u-praksi>